

Предговор

Ще получиш двойка и ще трябва да се явиш на изпит лятото.

Това ми каза един от учителите ми в десети клас.

Изречение, изказано с такава увереност, че успя да разтревожи всяка частица от тялото и съзнанието ми. Нещо, което не се беше случвало от години, тъй като отдавна беше спряло да ми пука за ученето и за училище. Въпреки че учех в една от най-елитните гимназии в София.

Все пак, с много усилия, успях да убедя учителя да ми даде още един шанс. В следващите три дни „изядох“ учебника няколко пъти. Наблъсках цялата информация в главата си, наизустявайки всичко необходимо, за да получа добра оценка, когато учителят ме изпита за последен път.

Доиде моментът. Отидох в класната стая, а мозъкът ми „изповръща“ всичко, което беше успял да запомни в последните три дена. Не съм сигурен дали дори малък процент от наученото беше останало в главата ми седмица по-късно, но учителят беше доволен. Получих отлична оценка, а за годината – тройка.

Всичко това обаче се оказа без значение. Само няколко месеца по-късно животът ми се преобърна напълно. Аз и семейството ми се преместихме да живеем в Англия, а аз попаднах в коренно различна образователна система.

НОВ СВЯТ

Седмица след пристигането ми в Лондон отидох на приемнен ден в едно гържавно училище.

Още в момента, в който прекрачих прага, си казах, че това трябва да е сред най-добрите училища в района. В сравнение с моята елитна гимназия училището там изглеждаше като палат.

Не се впечатлявам лесно, но всичко беше просто „уау“. Съоръженията, класните стаи, чистотата, организацията, хората, работещи в училището, технологиите, размерът на цялото училище.

Още веднага си казах: „Искам да идвам тук всеки ден“.

С годините разбрах, че това не е някаква изключителна институция. По подобен начин изглеждаха голяма част от училищата в Лондон.

В деня на приема аз и семейството ми се срещнахме с директора – невероятен човек, с когото имах възможност да се опозная и да разговарям близо половин час. Направих и входящ тест, който трябваше да определи нивото ми по английски. То, меко казано, не беше цветущо. Получих двойка. Твърда двойка. В допълнение на това, оценките ми от българската гимназия бяха далеч от приемливи и изобщо отписах идеята, че могат да ме приемат. Даже не се надявах.

Два дни по-късно телефонът позвъни. Бях приет.

НОВО НАЧАЛО

И до днес не знам защо бях приет. Със сигурност не заради оценките ми. Може би заради ентузиазма и въодушевлението, което показах. Кой знае? Честно казано, не ме възбудяше чак толкова. Просто бях щастлив, въпреки че нямах никаква представа какво ме очаква.

Все още бях дете, което трудно разбираше английски, говореше езика развалено и почти не можеше да пише. Хвърлен в среда, в която не познавах никого, а единственият език, който ми беше позволено да ползвам, беше този, който не владеех. И все пак, бях щастлив.

Започнах учебната година с три поредни двойки на курсови работи. Гледам ги в момента, докато пиша това. Те са залепени в първата ми тетрадка от това училище – светлосиня тетрадка, която е пропътувала с мен десетки хиляди километри.

Все още за мен е изключително ценна, защото ми напомня за цялото ми пътешествие и растеж. Въпреки че част от страниците ѝ са мухлясали, други са залети с кафе, а краищата и са напълно намачкани. Въпреки че е нашарена с двойки и тройки. Това не ме притеснява. Напротив. Не ме притесняваше и когато получавах тези двойки.

Познайте защо? Защото изпитвах удоволствие от ученето. Защото исках да се уча. Защото беше вълнуващо и интересно. Когато това се случва, се връща и желанието за усърдна работа и развитие.

Само в рамките на една година се превърнах от ученик, който нямаше желание да докосва учебници с години наред, в такъв, който е готов да учи до припадък. Това не е метафора.

Случи се две седмици пред края на първата ми учебна година в Англия. Бях на път към училище, за да предам финална курсова работа – 60 000 думи. Нея също я имам запазена. Проект, който ми отне месеци. Последните му щрихи завърших след 33 часа без сън.

Не защото родителите ми ме караха. Не защото имах за цел да изкарам определена оценка. А защото изпитвах удоволствие от самия процес и исках да се справя добре.

И така, онази сутрин напуснах апартамента, в който живеехме. Пресякох улицата. Направих няколко крачки и усетих как тялото ми се строполява на земята. След няколко секунди се съвзех и се добрах до стената на близката къща. Подишах дълбоко, изпих малко вода и се изправих. После продължих към училище.

НАМЕРЕНИЯТА НА КНИГАТА

Човешкият мозък е изумителен. Той притежава невероятна способност да се трансформира по начини, които дори не можем да си представим. Може да измине разстояния, които изглеждат невъзможни за постигане. С невъобразима скорост. Ако

бъде подхранван по правилния начин, в подходяща среда. Искан да подчертая това ясно още от самото начало.

Моего пътуване започна от мястото на ученик, който няма никакъв интерес към училището, никакво желание да се учи, и едва завършва 10-и клас. Днес същият този ученик има само-чувствието, желанието, капацитета и куража да напише книга, която оспорва цялостната структура, приложение и качество на българската образователна система. Книга, която предлага решения и рамки за възпитание и образование на деца и ученици, базирани на научно доказани теории и изпитани практики, които са фундаментално липсващи в българското образование и култура.

Затова, ако мислите, че е прекалено късно да обърнете посоката на развитие на едно дете, било то в академичен, или личностен аспект, уверявам Ви – не е.

Вдъхновяващият ментор Джош Шип споделя: „Всяко дете е на един грижовен възрастен човек разстояние от това да се превърне в успешна история“.

Естествено, нужно е доста повече от това, но всичко започва с грижата. А колко точно грижовни педагози има? Немалко, но далеч не достатъчно. На първо място, имаме нужда от образователна система, която я е грижа за децата. Ако искаме промяна на национално ниво.

Моята трансформация беше отражение на това как образователната система, когато функционира правилно, може да запали страстта за учене. Но какво се случва, ако не успее да го направи? Когато вместо да насърчава любопитство, ентусиазъм и любов към ученето, тя ги задушават? Именно този въпрос се превърна в движещата сила зад тази книга, защото моята история не е само моята история. Тя е историята на безброй ученици, които се сблъскват всекидневно с образователната ни система, която често носи повече вреда, отколкото полза. И малка част от тези ученици имат късмета да попаднат в пра-

вилната среда, под ръководството на можещи и грижовни възрастни, които да подхранват мозъците им по правилния начин.

В резултат на това образователната система създава деца с все по-малък интерес към ученето и с по-малко чувство на принадлежност към училищните институции.

Колекцията от философски изследвания на Аристотел започва с известното твърдение: *Всички хора по природа желаят да знаят и разбират.*

Вярвам, че тази вродена склонност да искаме да се учим е сред най-прекрасните човешки черти и основата за постигане на пълноценност и удовлетворение в живота.

Това желание не е наложено отвън, но именно отвън може да бъде убито или наранено.

И твърдо вярвам, че образователната ни система не просто не развива тази естествената склонност, тя прави точно обратното.

В страниците, които следват, ще Ви покажа как може да изградим система, която подкрепя и развива естественото желание на децата да се учат през целия си живот. Ще представя визия за това как трябва да изглежда образованието и възпитанието у дома и в училище, за да създаваме деца, които не само усвояват знания, но и се учат да бъдат саморегулиращи се личности, готови да се справят с всяко предизвикателство в живота.

Ще откриете, че човешкият мозък има невероятна способност да се учи и расте, но само когато са налице правилните условия.

Ще покажа как да култивирате ключови учебни и емоционални навици у дома, както и в образователна система, която напълно ги игнорира.

Ако сте учител, родител или човек, който вярва, че образованието има силата да променя животи, тази книга определено е за вас.

Надявам се историите, инструментите, прозренията и рамките, които ще споделя, да Ви помогнат не само да развиете децата академично, но и емоционално, социално и личностно.

Ще споделя опита си от този нов свят, в който попаднах. Опит, който обхваща близо 15 години работа с хиляди деца в различни роли. Работа с учебни програми от 4 различни държави. Опит, който ми предостави възможността да се уча от едни от най-добрите педагози и преподаватели в света.

Този опит ще изразя през ехото на многото ученици и ментори, които съм имал, но също така и през своята собствена история и преживявания.

Споделянето на тези преживявания е и може би най-голямото предизвикателство, пред което съм се изправял. Костващо ми неописуеми усилия, изразени в стотици дълги дни и безсънни нощи. Редица саможертви, които едва ли мога да опиша с думи. Надявам се да са си стрували и тази книга да бъде полезна за вас. Мисията ѝ не е лесна, но точно затова си заслужава.